

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

В И С Н О В О К

**до проекту Закону України
про внесення змін до Закону України «Про фінансові послуги та державне
регулювання ринків фінансових послуг» та деяких законодавчих актів
(щодо забезпечення споживачів (платників) інформацією
з електронних розрахункових документів)
(реєстр. № 4616 від 21.01.2021)**

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації на своєму засіданні 16 лютого 2022 року (протокол № 65) розглянув проект Закону про внесення змін до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» та деяких законодавчих актів (щодо забезпечення споживачів (платників) інформацією з електронних розрахункових документів) (реєстр. № 4616 від 21.01.2021р.) поданий народним депутатом України Дубінським О. А.

В межах предметів відання Комітету щодо запропонованих законодавчих змін зазначаємо наступне.

Законопроект розроблений з метою створення законодавчої бази для врегулювання можливості забезпечення споживачів при розрахунках інформацією з електронних розрахункових документів замість використання шкідливих паперових касових чеків та можливості отримання гарантійних документів в електронному вигляді, не порушуючи при цьому прав споживачів щодо гарантійних зобов'язань продавця та щодо захисту персональних даних.

Зокрема, шляхом отримання споживачем від банку-емітента електронного платіжного засобу, яким проведений розрахунок, електронного розрахункового документу встановленої форми та/або доступу до такого електронного розрахункового документа.

Пунктом 1 розділу I проекту Закону пропонується доповнити статтю 12 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» та передбачити, що перед укладенням договору про надання фінансових послуг фінансова установа чи інший суб'єкт господарювання, що надає фінансові послуги, зобов'язані повідомити клієнта у письмовій або електронній формі, у тому числі шляхом надання клієнту доступу до такої інформації на власному веб-сайті особи, яка надає фінансові послуги, про використання при наданні фінансової послуги персональних даних відповідно до законодавства про захист персональних даних, зокрема:

- а) перелік персональних даних;
- б) цілі використання персональних даних;
- в) необхідність отримання згоди від клієнта (суб'єкта персональних даних);

г) форма надання згоди клієнтом (суб'єктом персональних даних) тощо. Водночас, згідно із частинами першою, другою статті 32 Конституції України ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Правові відносини, пов'язані з захистом і обробкою персональних даних регулює Закон України «Про захист персональних даних» (далі – Закон), який спрямований на захист основоположних прав і свобод людини і громадянина, зокрема права на невтручання в особисте життя у зв'язку з обробкою персональних даних.

Так, вичерпний перелік підстав для обробки персональних даних передбачено статтею 11 Закону, пунктом 1 частини першої якої визначено згоду суб'єкта персональних даних на обробку його персональних даних як одну із підстав, передбачених зазначеною статтею.

При цьому пунктом 2 частини першої статті 11 Закону визначено підставою для обробки персональних даних дозвіл на обробку персональних даних, наданий володільцю персональних даних відповідно до закону виключно для здійснення його повноважень.

Також підпунктом 2.7 пункту 2 Типового порядку обробки персональних даних, затвердженого наказом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 08 січня 2014 року № 1/02-14, передбачено, що обробка персональних даних здійснюється володільцем персональних даних лише за згодою суб'єкта персональних даних, за винятком тих випадків, коли така згода не вимагається Законом.

Тобто, згода суб'єкта персональних даних є лише однією із шести підстав для обробки персональних даних, передбачених статтею 11 Закону, і за наявності підстав, визначених пунктами 2 – 6 частини першої зазначеної статті, обробка персональних даних здійснюється без такої згоди.

Враховуючи викладене, а також зважаючи на положення частини другої статті 19 Конституції України, згідно з якою органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, право державних органів та установ на обробку персональних даних визначається законом в межах, що необхідні для виконання наданих ним повноважень, і є достатньою підставою для обробки персональних, а тому не залежить від надання чи не надання згоди суб'єкта персональних даних.

Разом з тим абзацом четвертим статті 2 Закону визначено, що згода суб'єкта персональних даних – добровільне волевиявлення фізичної особи (за умови її поінформованості) щодо надання дозволу на обробку її персональних даних відповідно до сформульованої мети їх обробки, висловлене у письмовій формі або у формі, що дає змогу зробити висновок про надання згоди.

Права суб'єкта персональних даних визначено статтею 8 Закону, згідно з пунктами 1, 2, 5, 6, 11 частини другої якої суб'єкт персональних даних має право: знати про джерела збирання, місцезнаходження своїх персональних даних, мету їх обробки, місцезнаходження або місце проживання (перебування) володільця чи розпорядника персональних даних або дати відповідне доручення щодо отримання цієї інформації уповноваженим ним особам, крім випадків, встановлених законом; отримувати інформацію про умови надання доступу до персональних даних, зокрема інформацію про третіх осіб, яким передаються його персональні дані; пред'являти вмотивовану вимогу володільцю персональних даних із запереченням проти обробки своїх персональних даних; пред'являти вмотивовану вимогу щодо зміни або знищення своїх персональних даних будь-яким володільцем та розпорядником персональних даних, якщо ці дані обробляються незаконно чи є недостовірними; відкликати згоду на обробку персональних даних.

Зважаючи на основні умови згоди суб'єкта персональних даних – добровільність надання (можливість суб'єктом персональних даних відмовитись від надання згоди, відкликати її чи заперечити проти обробки персональних даних) та поінформованість (права суб'єкта персональних даних на отримання достовірної інформації про мету, розпорядника, осіб, яким можуть передаватись персональні дані та інші права, визначені Законом), а також враховуючи те, що у разі відбирання згоди на обробку персональних даних державними органами у зв'язку з виконанням покладених на них повноважень створюються умови, за яких від надання особою такої згоди залежить реалізація їх прав, згода суб'єкта персональних даних на обробку персональних даних державними органами не може визначатися як підстава обробки персональних даних і, відповідно,

обробка персональних даних повинна здійснюватись на інших підставах, передбачених Законом.

Враховуючи викладене, а також зважаючи на основну умову згоди суб'єкта персональних даних – добровільність надання, що передбачає можливість суб'єктом персональних даних відмовитись від надання згоди, відкликати її чи заперечити проти обробки персональних даних, з метою усунення суперечностей у виконанні наданих повноважень, проект Закону потребує доопрацювання в частині визначення в законах України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», «Про захист прав споживачів» належної підстави для обробки персональних даних згідно з Законом України «Про захист персональних даних».

З метою врахування в законопроекті вимог чинного законодавства в сфері захисту інформації, зокрема, Закону України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах» пропонується абзац другий статті 10¹, якою доповнюється Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій сфери торгівлі, громадського харчування та послуг» після слів «Закону України «Про захист персональних даних» доповнити словами «та Закону України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах».

Враховуючи зазначене, за результатами обговорення Комітет **ухвалив:**

1. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики **врахувати висловлені зауваження** під час підготовки та розгляду проекту Закону про внесення змін до Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» та деяких законодавчих актів (щодо забезпечення споживачів (платників) інформацією з електронних розрахункових документів) (реєстр. № 4616 від 21.01.2021р.) поданого народним депутатом України Дубінським О. А.

2. Направити висновок Комітету про розгляд зазначеного законопроекту до Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики.

Голова Комітету

М. Крячко